

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPĂRĂNIEI ORTODOXĂ ROMĂNE A ARADULUI

Statul în fața sectelor.

De Dr. Grigorie Comșa
Episcopul Aradului.

II. Ce crede statul despre secte?

Impresia noastră este că statul este indiferent în fața sectelor, cu excepția baptiștilor, pe cari i-a recunoscut prin lege. Ori, dacă și nu este complet indiferent, totuși nu prea face distincție între rolul unei biserici, a unui cult istoric și între secte. Statul are un criteriu: ordinea publică și bunele moravuri.

Se pare ca și cum statul ar zice: organizația unui cult istoric, cu preoții și tainele și alte mijlociri, nu pot avea mai mare înrăurire decât religia personală a sectarilor. Este știut că putem vorbi de o religie personală și de una instituțională. Cea personală se comunică direct, fără cult, dela om la om, dela inimă la inimă și se pare ca și cum statul ar zice: acești sectari trăiesc o viață mai morală, cu simțăminte alese, cu conștiință trează.

Față cu această situație ni se prezintă bisericile istorice, bunăoară biserica ortodoxă, ca biserica instituțională. Autorii protestanți ai cărților de psihologie religioasă spun că bisericile instituționale, prin doctrinele lor, ceremoniile și organizația religioasă, ar avea un rol secundar. Asemenea păreri au putut să se strecoare și în mințile laicilor noștri, uitând că tocmai sectele nu prezintă numai o religie personală, dar reprezintă organizări puternice pe întregul glob terestru. Așa, bunăoară, baptiștii au o uniune, o alianță mondială, la fel adventiștii și alte secte. Biserica noastră ortodoxă, prin doctrina ei, ceremoniile și organizația ei, duce pe oameni spre scopuri cari reclamă dezvoltarea tuturor forțelor sufletești, spiritualizând pe individ și societatea cu darurile divine. Dar sta-

mul se interesează numai ca manifestările să nu fie împotriva ordinii publice și a bunelor moravuri. *Inșă noi, ca fii ai Bisericeii, zicem că nu ajunge ca ceva să nu fie contra ordinii publice și contra moralei. Noi pretindem ca o religie să fie sprijinitoarea ordinii publice și a bunelor moravuri.*

Noi nu ne mulțumim ca ceva să nu fie amoral, ci trebuie să fie prin excelență moral, ba cerem mai mult: morala religioasă. Ori sub acest raport sectarii sunt departe de a fi reprezentanți ai moralei religioase. Să ataci alte culte și pe reprezentanții ei, să superi sensibilitatea religioasă a altor culte, să prelinzi a boteza și a îngropa pe un aderent care nu este al tău, aceasta nu mai este nici ordine publică, pentru că asemenea atitudini sectare provoacă chiar desordine.

Filosoful american William James în cartea sa *Die religiöse Erfahrung* (Experiența religioasă, Lipsca 1925), spune că un bolnav, care nu mai poate duce lupta fizică, poate duce lupta morală. El poate să-și privească grijile actuale cu resignare și să-și pregătească sufletul pentru scopuri mai mari. Poate juca rol ca om al răbdării, al renunțării, încrederii, dar fără simțăminte religioase mai înalte omul acesta bolnav va decădea moralicește, dacă organismul lui începe să slăbească sau dacă dispoziția lui este apăsată de temeri bolnăvicioase. Atunci moralitatea este numai ca un plastru, care acoperă o rană, dar nu o poate vindeca. Religia vine și vindecă aici, omul nu mai simte neputință și cu nesdruncinată încredere se predă lui Dumnezeu.

Biserica noastră ortodoxă română are dovezii nenumărate despre miracolul produs în suflete de religiunea ortodoxă. Cum credem oare că un țaran ca Nicolae Oprea din Săliște pe la anul 1760 zicea către curtea din Viena: mai

bine ieșim din împărăție, dar legea nu o vom părăsi??

Intrebăm deci: dacă în veacul al XVIII-lea tunurile lui Bucov au putut dărâma atâtea biserici și mănăstiri, oare azi nu acelaș rol îl au sectele ca și tunurile lui Bucov?? Statul să nu să mulțumească deci că la aparență cutare mișcare sectară nu este imorală. Ci să caute binefacerile religiozității răspândită prin biserică în trecut și în ziua de azi. Apoi să le compare cu binefacerile analfabeților sectanți și va vedea că tolerează întunecul. Știu că se va zice: dar pocăitul cutare nu înjură, nu fumează, nu blastămă! Ei, asta este o dovadă? Dar câți oameni nu înjură și nu fumează, nu este merit, mai ales că sectarii sunt foarte șireți și pe ascuns beau și fumează de trebue cu tunul să dai după fumul lor.

Să nu-și facă cineva prea mari iluzii despre moralitatea baptiștilor și că ei au devenit alți oameni.

III. Ființa conversiunii sectare.

Nu orice atitudine înseamnă conversiune sau renaștere. Că un țăran a părăsit ițarii, a legat cravată la gât și a pornit pe sate să predice, aceasta în că nu este conversiune!

Când omul trece dela o activitate la alta foarte frecvent și la intervale scurte de timp, aceasta nu este conversiune, când însă numai un scop se proiectează, atunci suntem în stare de transformare. Pot să existe și grupuri de scopuri și când numai unul indeamnă la fapte iar celelalte rețin pe om. Ca să fie vorba de o schimbare a omului, trebue ca ideile periferice să devină idei principale și centrale în conștiință. Nu este tot una că unul sau altul din diferitele grupuri de idei ocupă locul principal în viața interioară a omului (James op. c. p. 160).

Cel ce se găsește în fața conversiunii are două elemente componente în conștiința lui: 1. că este păcătos și că trebue să scape de păcat și 2. un ideal, pe care voește a-l ajunge, părăsind starea păcatului. Omul are puțința nu numai să urmeze voința sa, ci are puțința să se predea unei puteri tainice, care îi schimbă viața. Pe două căi poți scăpa, de pildă, de mânie sau de desperare, o dispoziție contrară schimbă atitudinea, sau predarea proprie unei forțe spirituale. Nu gândul la mărirea lui Dumnezeu, ci un egoism cras avea creștinul David Brainerd din America atunci, când se ruga lui Dumnezeu. El simțea că totul este o închinare de sine și nu închinare de Dumnezeu. Căzu

într'un fel de amorțeală, nu cu totul părăsit, dar totuși cu sentimentul că nimic nu ar mai fi bun pentru el. Deodată însă fu iluminat și i-s'a părut că la cer s'a răpit, gândind că Dumnezeu rămâne în veci stăpân neschimbat și plin de desăvârșire. Ideea că prin sine nu se poate mântui, dar se salvează prin acest Dumnezeu desăvârșit, l-a umplut de bucurie. Este interesantă conversiunea evreului Ratisbonne Alfons, care, trecând la catolicism în urma unei viziuni, spune că s'a întâmplat cu el ceea ce se întâmplă cu un orb din naștere, devenind om cu ochii buni.

Minunate sunt lucrurile acestea, precum minunată este strădania omului de a-și exercita voința și cugetarea ca să ajungă la experiențe minunate. Dar minunată este conversiunea omului și prin desvoltarea dela sine, subconștientă, a motivelor sufletești emanate din experiența vieții.

După toate acestea, noi ortodocșii trebue să zicem că nu este necesar numai decât ca cineva să fie baptist ca să se bucure de o asemenea transformare a eului său. Ca cineva din starea păcătoșeniei să simta dorința de a eși trebue oare să fi fost numai ortodox, ca apoi să scape de păcate după metode baptiste? Ca cineva să aibe experiențe minunate, să simtă frică de păcat și să părăsească defectele unui rău creștin, nu trebue să devină baptist. Avem și noi mulți, mulți oameni cu minunate experiențe religioase. Un singur caz aducem aici, un caz minunat. Iată ce zice un profesor din București!

Nu pot simți un sentiment religios mai profund decât atunci, când mă duc în satul, unde m'am născut și când mă rog în biserica în care am fost botezat. Când știu că lângă biserica din satul meu sunt îngropați strămoșii, părinții și frații mei, înțeleg că numai aceea este biserica, în care pot să mă rog. Pentruca să am viziunea Patimilor Domnului în săptămâna mare, trebue să mă duc în acea biserică, în care, când eram copil, vedeam pe preotul bătrân ieșind cu Crucea în spinare și simțeam atunci că el este în locul lui Hristos (N. Popescu: Problema religioasă în țara noastră. București 1933 p. 45).

Dacă mi-ați mai cere să aduc o pildă, iată aduc pilda dlui general Stavrescu din București, care a mers și a studiat toate sectoarele din București sub raport religios-moral, dând la iveală o carte foarte interesantă despre religie și dând preotului său de enorie informații foarte prețioase. (Cronica Romanului pe Dec. 1932).

Iată aici este punctul cardinal al observațiilor noastre! Nu trebuie ca peste noapte să te faci baptist ca să ai minunatele experiențe ale conversiunii.

Cineva poate avea sguduiri religioase și dorința de mântuire fără să fie baptist. Biserica noastră învață că învățătura Domnului pe care o propagăm, are putere, că tainele împărtășesc omului daruri, cari îl duc la minunate experiențe religioase. În consecință nu trebuie să cădem în greșala acelor cari văd în baptism convertiri spre bine, iar aceasta să o atribue lipsei de viață din biserică noastră. Se întâmplă doar o mulțime de reveniri dela baptism! În cazul acesta cum explicăm revenirea? Cu lipsa de viață din baptism?

Vedeți, la asemenea judecăți am ajunge dacă am grăbi să atribuim baptismului forțe pe cari ortodoxia nu le-ar avea!!! Dar ce forță este aceea ca să fii baptist și să te izolezi de tot ceace constituie sufletul neamului? Să fugi dela serviciile divine la serbări naționale, să nu asisti la conferințe culturale, la petreceri inofensive, dar în acelaș timp să participi cu ungurul și neamțul la manifestări comune în case de rugăciuni simple, unde lipsește într-ariparea cugetării!

Conversiunea externă înșelătoare a baptistului nu este adevărată conversiune. Dacă cineva iese din biserică ortodoxă, iese mai mult pentru motive de ordin social-economic, iar nu religios! Baptiștii nu cutează a se răsvrăti împotriva ordinii existente, luând atitudine față de stat, care are mijloace de retorziune. Ei se răsvrătesc contra bisericii, pe care o consideră anexă a statului. *De aceea din toate puterile strigăm:* Sectarismul e primejdie mai mult pentru stat decât pentru biserică. Deci statul să se cugete serios, nu la vina pe care ar avea-o preoții, ci la alte cauze ale răspândirii sectelor. Libertatea dată cu găleata și celor ce nu o merită, face pe mulți să îndrăznească, lipsa de sancțiuni efective duce pe mulți la îndrăzneală și provocări ne mai auzite, ca aceea că în adunarea baptistă și-au bătut joc de apa sfințită, de preoți etc. Când trec pe lângă biserici ortodoxe, baptiștii anume își ascut glasul trimbițelor, fac teatru în adunările de cult, țin consfătuiri politice etc. etc. De ce? Fiindcă nu li se aplică sancțiunii și astfel ideea de autoritate este în scădere. Partidele politice cochetează cu baptiștii, ideile democratice sunt înțelese de mulți țărani în senz greșit, multele scăderi morale din viața publică înrăuresc defavorabil sensibilitatea poporului! Și totuși biserică e pusă pe banca acuzațiilor, pentru că se lățește sectarismul!

Atitudinea aceasta trebuie să înceteze, înțelegându-se odată, că mult mai bine este să dai bisericii puțința de a lumina poporul. În scopul acesta scriem doar acest scurt studiu, că doar vom fi fericiți să găsim pe oamenii înțelegători ai sectarismului. Deaceea și dăm acestui studiu titlul de mai sus: Statul în fața baptiștilor. Deci nu biserică, sau nu numai biserică în fața baptiștilor, să ne fie preocuparea, ci mai ales bărbații de stat să mediteze, care trebuie să fie atitudinea statului în fața sectelor.

De sigur vor veni mulți și vor zice: dar cum rămânem cu libertatea? Dar în America, în Anglia, nu-i libertate mare? Nici America, nici Anglia nu sunt în situația gingașă a țării noastre față de factorii externi! Nu răspundem mai mult.

(Va urma.)

Comemorarea lui Alexandru Xenopol la Palatul Cultural.

Strălucita conferință a profesorului Dr.
Ioan Lupaș.

Sărbătorirea conferențiarului.

Duminică 22 Ianuarie c. s'a comemorat la Palatul Cultural din Arad amintirea lui *Alexandru Xenopol*, cu prilejul împlinirii unui deceniu de când biblioteca marelui istoric a fost dăruită Aradului. Dl. prof. univ. *Dr. Ioan Lupaș* a ținut cu această ocazie o magistrală conferință, vorbind despre *concepția filosofică a lui Al. Xenopol asupra istoriei*. Subiectul, prin natura sa atât de puțin accesibil marelui public, i-a oferit savantului profesor dela universitatea din Cluj prilejul de a-și revela într-o largă măsură aptitudinile sale de conferențiar de rasă, dându-ne una din cele mai strălucite conferințe cari au răsunit vre-odată în sala Palatului Cultural. Prof. Lupaș este un mare maestru al cuvântului rostit. Fraza sa întraripată, puterea sa formidabilă de-a concretiza prin exemplificări nimerite cele mai abstracte întruchipări ale minții omenești, au avut darul de a răpi auditorul și a-l înălța până la culmile de cugetare cari încoronează opera vastă a istoricului dela Iași.

Conferința.

După ce ni se arată că urme de preocupări filosoficești se găsesc și la vechii noștri istorici, ca *Miron Costin și Dimitrie Cantemir, la Mihail Kogălniceanu, Nicolae Bălcescu și Pe-*

triceicu-Hașdeu, conferențiarul se oprește la lucrarea lui Xenopol: *Principiile fundamentale ale istoriei* sau „*Teoria Istoriei*”, întâia încercare românească de-a încheia o concepție unitară asupra istoriei într'un sistem filosofic. Xenopol, departe de-a se mărgini numai la istorie, analizează principiile fundamentale pe care se reazămă știința în genere. După dânsul studiul fenomenelor din natură necesită două discipline mentale deosebite, reflectând fiecare două moduri deosebite de manifestări ale fenomenelor. Una corespunde *fenomenelor* cari se *repetă*, alta *fenomenelor* cari se *succed*. Pe cele dintâi timpul nu le poate influența, asupra celorlalte timpul are o influință capitală. Pe cele dintâi le cunoaștem prin mijlocul *legilor*, aceste formule ce reoglinesc felul de manifestare al fenomenelor, pe celelalte prin mijlocul *seriilor*.

Istoria intră în categoria a doua, ea este știința faptelor de succesiune, de serii. Fenomenele istorice nu se reproduc, în orice caz nu se reproduc la fel. Este aci ceva individual, ce nu se lasă strivit în tiparul unor legi rigide. De aci și deosebirea de metodă științifică. Raționamentul inductiv, propriu științelor de legi, cedează în istorie locul *inferenței*, operațiunea mintală prin care, fiind date unul sau mai multe fapte cunoscute, se concludă la existența altor fapte sau cauze *individuale* necunoscute. Această metodă, deși are numai un caracter ipotetic, este cu atât mai fecundă. Cu ajutorul ei, istoricul, din câteva date, adeseori cărăcacioase, e în stare să reconstruiască o epocă, mai mult, să retrăiască însuși viața din trecutul reconstruit, să se dedubleze. Scopul istoriei fiind de-a expune și explica științificește trecutul, spre a reproduce realitatea faptelor și realitatea resorturilor cari le-au împins la lumina zilei, ea trebuie să țină seamă de anumite *elemente*. Aceste elemente sunt: 1) *Factorii istoriei* și anume a) *factorii constanți* (*rasa, caracterul național, continuitatea intelectuală, mediul extern*) și b) *factorii variabili* (*mediul intern, masele și conducătorii*); 2. *Forțele istoriei*, cele principale: *Evoluția*, secundare: *Instinctul de conservare, oamenii mari (geniile)* și 3. *Hazardul*. Înțelesul pe care-l atribuie Xenopol acestor elemente ale istoriei a fost tălmăcit și ilustrat cu o serie de exemple minunate, cari au isbutit să țină publicul într'o încordată atențiune.

Deși în toate operele lui Xenopol se simte tendința de emancipare de sub cătușele tradiționalismului, care considera istoria ca o înșirare de fapte pur și simplu, o aplicare do-

cumentată a principiilor sale filosofice găsim abia în lucrarea sa despre *Domnia lui Cuza*, scrisă după 3 decenii de cercetări istorice, în care epoca primului Domn al Principatelor unite este analizată pe baza seriilor de fapte istorice, de ordin politic, economic, juridic, cultural, moral etc.

Ca încheiere, conferențiarul arată spiritul critic de care a fost condus Xenopol la stabilirea adevărurilor istorice, afirmațiunile sale fiind bazate totdeauna pe un vast aparat documentar. Astfel, privitor la obârșia ideii de unitate națională, în lipsa de documente, Xenopol se ferește a hazarda păreri arbitrare, situând-o — în prima ediție a lucrării sale de sinteză a *Istoriei Românilor* — abia în epoca de înflorire culturală a lui Matei Basarab și Vasile Lupu. Ulterior, noi documente referitor la Lihaiu Viteazul, îl determină să cunoască o tendință spre unitate națională încă la sfârșitul sec. XVI, făcând rectificările necesare în a doua ediție a monumentalei sale lucrări, iar dacă ar fi cunoscut mai în amănunte istoria Ardealului românesc, desigur nu s'ar fi reținut să întrezărească întâile licăriri ale acestei conștiinți într'un trecut și mai îndepărtat. Istoria Românilor, opera de frunte a marelui istoric, este o lucrare monumentală, care nu trebuie să lipsească din nici o bibliotecă românească, publică sau particulară.

Sărbătorirea profesorului Lupaș.

Dl. profesor Lupaș este un vechiu cunoscut al arădanilor. Legăturile sale cu Aradul datează de patru decenii, când ca elev de liceu a petrecut câteva zile în casa primitoare a fruntașului politic, care a fost luptătorul național Mihail Veliciu. În anii următori, această legătură urma să se cimenteze și mai mult, prin asiduele sale colaborări la ziarele și revistele din Arad: *Tribuna*, *Tribuna Poporului*, *Biserica și Școala*, *Românul* etc., și prin numeroasele conferințe ținute la Palatul cultural dela Unire încoace. Aceste legături de prietenie, durate prin un intim contact sufletesc, au fost exteriorizate cu prilejul acesta, când dl Prof. Lupaș a fost obiectul unei calde manifestări de simpatie din partea admiratorilor săi arădani. Dl. *Iosif Moldovan*, fost inspector școlar, în cuvinte calde a exprimat recunoștința arădanilor față de istoricul care nu se mărginește numai la catedră, ci se folosește de toate ocaziile pentru a răspândi adevărul istoric în masele largi ale publicului românesc. Iar atunci, când dorința de a fi într'o și mai mare măsură folositor neamului, l-a determi-

mat să scoboare în arena luptelor politice, pentru a culege mai târziu, în locul laurilor de recunoștință, cununa de spini a martirului, suferințele îndurate, departe de a-l descuraja, l-au determinat să nu cunoască odihnă până ce nu va ieși biruitoare dreptatea cauzei sale, în care luptă pentru adevăr se bucură de îmbărbătarea tuturor oamenilor de bine. Drept simbol al acestei împreună-simțiri Dl. Moldovan, în aplauzele numerosului public, îi oferă sărbătoritului un orologiu de masă cu inscripția: *Neînfricatului lupilor pentru biruința adevărului. Admiratorii săi din Arad.*

Dl. Lupaș, vădit impresionat, mulțumește pentru frumoasa manifestare, relevând amintirile cari îl leagă sufletește de Arad, unde s'a simțit întotdeauna ca la sine acasă.

Gânduri la Intimpinarea Domnului.

„Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriți le dă har”. (P. I. 5. 5.)

Sf. Evanghelle de azi ne pune în față o scenă foarte frumoasă și bogată în învățături din vârsta fragedă a Domnului nostru Iisus Hristos. Abia la 40 de zile după naștere este dus în biserică din Ierusalim de Fecioara Maria și bătrânul Iosif. Dumnezeu copil, înconjurat de fum de tămâie și de dragostea celor din biserică, dă dovadă de supunere voiei lui Dumnezeu, pe care mai târziu avea să o facă cunoscută la toate popoarele. Aceasta este cuprinsă în sf. scriptură și despre care însuși mărturisește: „Să nu soțotiți că am venit să stric legea, sau proorocii, nu am venit să stric, ci să plinesc”. (Mt. 5. 17).

Poporul israelitean gema amarnic sub jugul de sclăvie al egiptenilor. Zilele fericite și senine s'au spulberat deodată cu moartea lui Iosif. Se părea, că acest popor se găsește în agonia morții, fără pic de nădejde de viață, când Dumnezeu le trimite pe Moise. Faraon însă nici n'a voit să audă de eliberarea lor, buni de a le stoarce vîlga până la ultima picătură. Urmară fel de fel de pedepse, dintre cari cea mai grozavă a fost următoarea: Dumnezeu a poruncit ca fiecare familie israeliteană să jertfească un miel de un an și cu sângele să stropească ușile caselor lor, pentru că în acea noapte va bate pe tot întâitul născut al Egiptului. Deodată cu ivirea zorilor și jalea a cuprins inimile și Faraon îndată a dat drumul israelitenilor. În amintirea acestei eliberări din robie, Dumnezeu a poruncit ca toți copiii întâi născuți ai israelitenilor să fie preoți. Preoția mai târziu s'a dar numai tribului Levi, cu toate acestea întâi născuții trebuiau prezențați în templu și răscumpărați. Iată legea pentru care Iisus a fost dus la templu.

Fecioara Maria vine și dăna la templu, pentru că să se supună legii de curățire. Anume legea Test. vechiu considera pe fiecare mamă după naștere necurată; — 40 zile dacă năsterea băiat, iar dacă năsterea fată 80 zile. Dar dacă în acest timp mergea la templu și aducea sacrificiu, atunci se privea iarăși ca și înainte, curată. Ajunși la biserică cu pruncul, sunt întâmpinați de un bătrân cu numele Simeon, căruia Iisus a promis, că nu va gusta moartea până ce nu va vedea pe Mesia. Când îl ia pe brațe, fiori de bucurie și fericire îi străbat sufletul, văzând promisiunea divină împlinită. El zice extaziat despre Iisus că e „lumină spre descoperirea neamurilor”. Tot acest bătrân Simeon, prorocește despre Fecioara Mamă: „și prin însuși sufletul Tău va trece sabie”. Evlavioasa proorocită Ana înalță rugi ferbînți către Dumnezeu, pentru venirea Fiului Său iubit pe pământ, deschizându-se calea către cer.

Fără îndolală, că Fecioara Maria nu avea lipsă să se supună legii de curățire, care și după naștere a rămas pururea fecioară și mai sfântă chiar decât îngerii. Cum se poate dar că totuși s'a supus acestei legi, prin ce s'ar părea că Ea s'ar fi degradat pe sine în rândul celorlalte femei? Dar nu este aceasta nici o degradare, ci dimpotrivă o înălțare în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, din care noi desprindem cea mai sublimă floare a sufletului omenesc: umilința. Supunere fără crâcnire și fără excepție voiei lui Dumnezeu.

Mare a fost umilința Fecioarei Maria, pentru că înaintea lui Dumnezeu a fost curată ca soarele, dar înaintea oamenilor a trebuit să apară ca necurată. De aici nu urmează însă ca noi să producem în fața lui Dumnezeu lucruri umiltoare incompatibile cu ființa noastră, ci să stăm în fața Sa așa cum suntem, cu demnitate și bărbăție. „Inima frântă și smerită nu o va urgisi Dumnezeu”. Dar noi tocmai aceasta nu o facem, ci ne considerăm că suntem curați și dreți, în loc să ne frângem inima înțelenită de păcate, prin pocăință. Mândria își trambitează azi peste tot stăpânirea și se știe, că din cauza ei au păcătuit primii oameni și apoi Istoria oricărui popor din lume ne arată clar, că ea a fost la baza tuturor alunecărilor și păcatelor ivite în lume.

Umlința este cea mai esențială condiție a împărăției lui Dumnezeu: *pacea*. Ea este arma ce înăbușe svâcnirile pătimase de tot felul din suflete. Cu umilința nu putem porni la atac contra dușmanilor, dar ea formează un scut puternic de care se sfarmă toate săgețile veninoase: ura, bărfelile mincinoșilor, lăcomia, invidia etc. Puterea ei de rezistență e neînchipuit de mare, și omul având aceasta virtute se poate asemăna cu o cetate puternică ce se luptă eroic, respingând orice tentativă de cucerire a ei.

În lumea materialistă și încărcată de criză de azi, umilința abia ici și colo mai apare, timidă, ca

apoi s'o începe valul păcatelor. S'ar crede, în aparență, că omul umilit se înjosește pe sine în fața lumii. Din contră, aceasta virtute îl face să se prețuiască pe sine și cu cât cineva își prețuește mai mult vrednicia, bogăția minții sale, se va convinge tot mai mult, că pe acestea le are dela Dumnezeu, izvorul tuturor darurilor și bunătăților. În acest fel se va întări în inima sa credința umilită și nu cea fățarnică. Dar nu numai față de Dumnezeu să fim umili, ci și față de semenii noștri, cari au suflet la fel ca noi, creați de acelaș Ziditor. În primul rând să ne manifestăm umilința față de cei mai mici decât noi, precum și față de cei ce sunt egal cu noi și mai mari. Persecuțiunile, apăsarea semenilor noștri, nu vor aduce pacea pe pământ, cântată de îngeri la Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, ci un lanț nesfârșit de ură între oameni.

Cuvine-se ca în aceasta zi sfântă cu inima smerită să cădem în genunchi în fața Fecloarei Maria și să zicem:

*Ușa milostivirii deschide-o nouă, binecuvântată
Născătoare de Dumnezeu, ca să nu perim cei ce nă-
dăjduim întru Tine, ci să ne mântuim prin Tine din
nevoi, că Tu ești mântuirea neamului creștinesc.*

Mihailu Măcinic
diacon.

Maica Domnului și florile.

Cuvintele Domnului nostru Iisus Cristos: „Priviți crinii câmpului cum cresc, ei nu se ostenesc, nici torc, iar eu zic vouă ca nici Solomon, în toată mărirea sa, nu s'a îmbrăcat ca unul dintre aceștia“, sunt de trei ori prețioase pentru noi.

Întâi, fiindcă dănele ne arată de ce considera-re înaltă s'au bucurat florile întotdeauna în căsuța din Nazaret, a căror podoabă curată au fost. Cu câtă dragoste, cu câtă grijă s'a purtat Maica Domnului față de flori, dacă fiul ei nu le-a putut uita niciodată. Pe ori ce drum, pe ori ce țarină a întâlnit Mântuitorul lumii o floare, a binecuvântat-o cu privirea sa Dumnezelască și a alintat-o, mărindu-i farmecul și frum-seța.

Regii orientului, este lucru știut, că au pus mare preț pe strălucirea hainelor. Culori vii și frumoase, firețuri de aur și argint, pietri scumpe formau îmbră-căminte lor și, totuș, fiul Mariei, așeză deasupra tu-turor frumșeților hainelor împărătești, frumșeța simplă și nobilă a unui crin alb, îndemnându-ne și pe noi cei de azi să iubim florile din adâncul sufletului nostru, fiindcă florile albe și curate trebuie să ne servească ca modele pentru albeața și nobleța sufletului nostru.

Și a treia oară, prin cuvintele sus citate, Mântui-torul ne învață că ce preț neîntrecut au florile, așe-zându-le ca niște simboale ale fericirii vremelnice și

veclnice. Oh, câte milioane de flori sunt rupte și svâr-lite zilnic pentru scopuri mărunte omenești. Câte flori nu plâng când sunt rupte dela tulpina lor pentru o sală de bal, pentru o singură seară. La început lumea care intră aici, le aruncă poate o singură privire și apoi le lasă să moară, pâlindu-se tot mai mult, clipă de clipă, când apoi sunt aruncate afară, ca orice lucru netrebnic. Un tiner sau o fată, fără nici un gând mai serios, culeg un buchet de flori, ca apoi după câteva ore sau zile să le arunce ca pe un lucru fără rost. Oh, cum n'ar plânge, ba chiar s'ar bucura bielele flo-ricile, dacă dănele s'ar jertfi chiar pentru Ființa su-premă, care le-a creat și le-a dăruit multele podoabe. Câte dintre flori ajung să împodobească altarele sau coanele noastre sfinte, în primul rând bineîn-țeles Icoana Maicii Domnului, care le-a iubit și le-a prețuit așa de mult cât a petrecut pe pământ.

Fetițelor noastre ortodox române le revine rolul atât de frumos și potrivit cu ființa lor, să înă-gureze un puternic cult al florilor, nu pentru scopuri trecă-toare omenești, ci pentru scopul cel mai înalt și ade-vărat, pentru scopul religios.

Florile, despre cari ne spun atâtea emoționante legende creștine, că toate își trag originea din o bu-curie a Domnului, nu sunt pretențioase. Puțin pământ, o mână sângulnicioasă, care să le ude și să le întoarcă cu fețele spre soare, atâtea e tot.

Și ce poate fi mai frumos pe aceasta lume de-cât, ca mâinile curate și gingașe de fete să împodo-bească altarele și Icoanele sfinte cu flori proaspete Duminecă de Duminecă și sărbătoare de sărbătoare.

Câte fetițe s'ar ruga lui Dumnezeu din toată lău-ma lor și poate nu au o carte de rugăciuni, fiindcă nu le-a dat-o nimel, ori poate nu pot vorbi tot așa de frumos cum gândesc și simt de frumos și, în ca-zurii de acestea, un buchet de flori, depus cu toată u-milința și evlavia la picioarele Maicii Domnului, ar lua rolul de interpret adevărat și credincios al dorin-țelor lor.

Dragi fetițe! gândiți-vă, ca începând dela prima vioarea, care vestește primăvara, până la ultima cri-zantemă, care este crâncicul apropierii iernii, cum vă roagă toate sutele și miiile de flori, să le fiți prietene, să le îngrijiți, să le alintăți și să le așezați acolo, un-de trebuie și unde ar trăi și ele cele mai fericite cli-pe înalate de moarte, pe altar sau în jurul Icoanei Maicii Domnului.

Nu treceți nepăsătoare pe lângă flori, fiindcă ele prin înclinarea ușoară a capului vă chiamă și vă roa-gă să le fiți prietene și să le înțelegeți dorul de a muri pe chipurile închinare și sfințite Domnului.

Pentru o fetiță ortodoxă nu este dușman mai crâncen decât plictiseala, decât clipele acelea când inima nu are cu ce să se ocupe.

Ei, chiar acestea clipe primejdioase să le folo-

ei pentru cultivarea florilor, cu gândul să le închină în primul rând Maicii Domnului.

Pictorii cel mai de seamă, cu'n sentiment profund, nu și-au putut închipi chipul Maicii Domnului fără podoaba florilor. Intre flori frumoase au așezat chipul sfânt, simțind par'că cât de dragi i-au fost și i sunt florile.

Voi, dragi fetițe, nu vă puteți apropia mai demn de Icoana sfintei Născătoare, decât cu jertfe de flor, și din lumina care o va aprinde în sufletele voastre. Maica sfântă veți învăța și voi unele lucruri folositoare pentru viața voastră. Cu câtă noblețe abize o floare de viața ei, chiar să vă facă vouă plăceri deosebite, și tot rupând la flori și jertfindu-le veți învăța virtutea virtuților, resămănarea nobilă. Sensul vieții constă din resămănării mari și mici. Și femeia nu foarte frumoasă și când este fata zgloble și femeia matură și bătrâna gârbovită de griji și suferințe.

Chiar de la flori veți învăța meșteșugul de a nu suferi nici o pată pe suflet, fiindcă floarea nu o poți cârpi, când o rupi dânsa moare, știind să trăiască numai curată și întreagă.

Dela flori veți învăța ținuta nobilă pentru toate viața, fiindcă floarea este egal de frumoasă și de blândă, fie în locul cel mai sărac la margine de drum, sau în grădina împăratului.

Tot florile o să vă învețe să aveți viața voastră bogată în sentimentele cele mai alese, cum sunt: blândețea, iubirea și mila. Floarea e fericită, fiindcă are un intern bogat, din care răsare tot ce are dânsa mai frumos, petala și mirosul. O femeie nu poate fi fericită dacă nu și are bogăția sufletului din care să-i răsară frumsețea și farmecul.

Nu lăsați, dragi fetițe, oriunde ați fi, la sat ori la oraș, Icoana Maicii Preciste săracă și neîmpodobită cu flori, fiindcă și Maica sfântă și florile vă așteaptă să vă împreunați sufletele cu dânsa, răsplătindu-vă cu seninătate și fericire.

Primele flori ele primăverii să vă afie la una din cele mai frumoase datorii, cultul florilor și prin cultul lor la cultivarea sentimentelor religioase în sufletele voastre.

Elena Dr. Cloroianu
protopopeasă

Icoane alese din viața ortodoxiei

Plângerea Silvașului.

După 1762, deși românii primesc episcop ortodox, sârb de neam, durerea lor încă nu era alinată. Mai aveau încă multe de suferit. Din aceasta pricină ajung ca să-și plângă jalea și în versuri populare.

Așa ne-a rămas o plângere dela mănăstirea Silvașului din Prislop (1782) de lângă Hașeg, în care un călugăr talmăcește în versuri durerea lui adâncă, împotriva celor cari au dărâmat mănăstirea, și a celor cari au părăsit legea străbunilor și au lăsat în casa românilor din Ardeal o vrajbă și o primejdie și religioasă și națională. Și spune, între altele:

«Că nu va fi de folos
«Unăția ce s'a scos,
«Ci numai ca să ne răsnescă
«De frații din Țara-Românească
«Și din Țara-Moldovenească;
«Ba încă și între noi din Ardea!
«Să bage pe cel viclean,
«Să nu ne mai putem înfelege
«Din Sași și din Unguri a ne mai alege...
«O, de te ar fi ars focul Blaj,
«Că tu multe răutăți lucași!»¹⁾

Blestem pățimaș, isvorât dintr'o amară durere sufletească, împotriva acelor cari au făcut un *pas greșit* în mersul istoriei noastre naționale și bisericești.

Totuși nu ne-am lăsat și nu am murit. Incetul cu incetul, din suferință în suferință și din jertfă în jertfă, *strămoșii noștri cu țaria sufletească s'au ridicat deasupra birutorilor*. Incercările «cu sabia și cu tunul, cu temnițele și cu furcile», nu au avut decât un rezultat foarte slab.

Suferința din lupta credinții pentru libertatea sufletului i-a oșelit pe Români și jertfa robilor dela Kuffstein, a preoților, călugărilor, țaranilor, femeilor și copiilor bătuți, temnițaji și uciși, a fost bine primită înaintea lui Dumnezeu, iar în fața oamenilor a rămas ca un pilduitor exemplu, că *„Dumnezeu celor mândri le stă împotriva, iar celor smeriți le dă Har»*.

Mitropolitul Andreiu Șaguna.

Andreiu Șaguna s'a născut în Mișcolț la 1808 din părinți negustori, de viață din Macedonia. A fost un trimis dela Dumnezeu pentru o biserică nedreptățită și o binecuvântare pentru un neam nesocotit.

Tatăl său, Naum, din cauza sărăciei s'a făcut catolic, ca fiii săi să poată fi ajutați și crescuți în școli de catolici. Fapta aceasta alui Naum a primit o hotărâtă împotrivire din partea soției sale *Anastasia* și a rudeniilor lor, mai ales Mutsu, tata Anastasiei, și Anastasiu Grabovszky, negustor de fructe în Budapesta. Acesta ia sub ocrotirea sa copiii și pe mama lor, ceea ce aduce mari nemulțumiri și fierberi în rândurile catolicilor. Arhiepiscopul catolic din Eger se plânge palatinului, primului ministru al Ungariei, iar consiliul orașului Pesta scrie chiar împăratului, «așa depărtate valori aruncase aceasta chestie, ca o prevestire, că unul din cei trei copilași va avea în viața sa mult de lucru cu împăratul»²⁾.

¹⁾ S. Pușcariu: Ist. lit. rom. Epoca veche, 1930, p. 190—192

²⁾ I. Lupaș: Mitrop. A. Șaguna, p. 17.

Nu peste multă vreme Naum, tatăl copiilor, moare, iar Anastasia cere curții dela Viena învoirea ca să-și crească copiii în religia ortodoxă. De acolo i s'a răspuns că copiii trebuie crescuți în religia tatălui, care a fost catolic. Nu peste mult timp primește un nou ordin dela Viena, în care i se poruncește ca îndată să deie copiii arhiepiscopului catolic.

Adânc vor fi tăiat și străpuns aceste porunci în inima acestei mame creștine. Dar nu s'a lăsat învinsă, deși primejdia era mare. A făcut o nouă cerere, în care scria că se învoește și lasă copiii să crească și să învețe și în religia catolică la Mișcolț, *numai să nu fie despărțiți dela sânul ei*. Ceea ce i s'a și încuviințat.

Rudeniile s'au îndatorat să o ajute cu bani, iar mama credincioasă și înțeleaptă a știut, pe lângă toată iscusința și meșteșugul catolicilor, să sădească în sufletele copiilor săi rădăcini adânci de dragoste și credință față de legea ortodoxă, încât băiatul cel mai mare *Avreța*, după ce ajunge vrâsta de 19 ani, s'a întors la legea strămoșească, ajungând apoi mare negustor și deputat în Pesta.

Ecaterina a încercat și ea să părăsească romano-catolicismul, dar nu i s'a îngăduit, așa că s'a ăfilit în vre-o mănăstire catolică, deoarece mai târziu nu se mai știe nimic despre ea.

Mai rămânea *Anastasia*, fiul cel mai mic. Acesta, după ce isprăvește școala dela Mișcolț, trece la Pesta, unde termină între cei dintâi și cei mai buni școlari un liceu catolic. Din certificatul lui dela această școală se vede că Șaguna ere socotit de unguri după religie „romano-catolic”, iar după neam „Hungarus”, ungar. Dar s'au înșelat amar, căci *Anastasiu*, după ce intră la universitatea „crăiască” din Pesta și trece de 18 ani, face și el ce a făcut fratele său: întoarcerea cu toată credința și dragostea la religia ortodoxă.

E vrednicia mamei sale *Anastasia*, că s'a întors la vatra legii străbune. Prin rugăciuni și sfaturi bune, aceasta *mamă sfântă* a priveghiat ca un *inger păzitor lângă copiii ei*, ca să nu-i fie înstrăinați, într'o vreme când prin mijloace întrebuițate *în mod catolic*, se putea prea ușor să pierdem între fiii ei figura celui mai mare mitropolit pe care la avut Ardealul. Este meritul și cinstea mamei Anastasie că ne-a dat pe acest mitropolit, care și-a închinat toată munca, toată înțelepciunea și toată viața și averea lui bisericii și neamului nostru orfan și iobag.

După ce Anastasiu Șaguna isprăvește și la Pesta școala înaltă, trece la Vârșeș, unde învață teologia. Vestit prin purtarea lui bună și prin sânguința la carte, după ce gată și aici cu învățatura, a fost chemat profesor de teologie și secretar mitropolitan la Carloviț. Aici se călugărește la 1833, luându-și în călugărie numele de *Andreiu* și tot de aici e trimis în 1846 vicar al episcopiei românilor din Ardeal, iar la 1848 a fost ales și sfințit episcop al românilor ortodocși din Ardeal.

Încă în cuvântarea dela sfințirea sa întru episcop în catedrala din Carloviț, Șaguna și-a mărturisit sincer și răspicat scopul vieții: *„Pe Români ardeleni din adâncul lor somn să-i deștept și cu voia către toate e adevărat, plăcut și bun să-i trag”*.

Unii nu vedeau cu ochi buni alegerea lui de episcop și se uitau la el cu pismă. Dar le-a spus-o fără încunjur: «Eu sunt Român ca și voi. Dacă nu mă vreți voi pe mine, vă vreu eu pe voi, și să știți că eu voi fi episcopul vostru». Și a fost.

Când a venit Șaguna în Ardeal, vremurile erau vijelioase și cu izbucniri vulcanice. Era *anul 1848*, când Români erau la o *mare răspântie* a vieții lor naționale. Lipsiți de o clasă conducătoare, «popor de țărani clăcași călăuziți de preoții lui», simțeau lipsa omului mare, care prin mintea și inima sa, să stăpânească vârtoarea fulbure și să-i îndrepte spre bine. Și *Dumnezeu, care lucrează la răspântii*, la trimis.

Toate puterile lui trupești și sufletești, deopotrivă de mărețe, — căci era om și frumos și învățat, — și le-a pus Șaguna în slujba marilor dureri și interese ale neamului. Lor și-a închinat el toată viața și neodihnit a fost până ce eforturile lui nu au fost încoronate cu cele mai strălucite izbânzi.

Când luptătorii dorurilor de mai bine, în frunte cu marele profesor *Simeon Bărnuțiu*, aprind focul conștiinței naționale; când prin munții, văile și câmpiile Ardealului sabia lui *Avram Iancu* strălucea în flăcările răscoalei, — înțeleptul *Șaguna*, trimis al durerilor de veacuri, se apropie de tronul împărătesc dela Viena și *duce împăratului jalbele și lacrimaștile neamului și a bisericii sale, împreună cu dorul și setea lui de dreptate*.

Multe *călătorii* a trebuit să facă Șaguna pentru drepturile românilor, prin locuri primejdioase și îndepărtate: prin Muntenia, Moldova, Bucovina, Galiția, Moravia, Austria, Ungaria, la Viena sau Oimütz, sau drept la Cluj sau Pesta, împreunate cu fel și fel de mizerii morale și materiale. Odată a trebuit să și vândă trăsura în drum, alteori să ceară *bani împrumut* dela Români dela Rășinari și Brașov, în vreme ce furiile revoluției îi pustiau casa, cărțile și arhiva, — ca să și poată urma drumul — întărit fiind numai de Dumnezeu și de dragostea pentru fiii săi, pe seama cărora se ostenea să le câștige drepturi.

«Iată, iubită în Hristos turmă, — scria odată Șaguna din București — iară m'am depărtat din sânul tău, iată că iară sunt în călătorii departe de tine, pe care întru atâta te iubesc. Călătoresc pentru că te iubesc, călătoresc după sfaturile pe cari le-am avut cu frații noștri protopopi, preoți și naționaliști... Voiu face tot ce-mi stă în putință pentru binele și fericirea neamului nostru, nepunând la uitare jalnica stare a plăpândeii noastre patrii».

La Viena, în fața împăratului, nu ascundea nimic din icoana situației Românilor nedreptățiți, cari, spunea

Șaguna către împăratul, „*dela nimenea nimic nu au luat, nici pe drept nici pe nedrept, iar dela ei multe s'au luat pe nedrept și nimic pe drept*“.

Când spunea astfel de vorbe împăratului, Șaguna nu uita nici de fiii săi din Ardeal, cărora le scrie din Viena în adevărat grai apostolesc și părintesc: «Imi este bine cunoscută, iubiților, întristarea voastră, pentru că e și a mea; știu mânia voastră, pentru că e și a mea; știu necazurile voastre, căci acelea sunt și ale mele; știu pagubele voastre, căci acelea sunt și ale mele; cunosc pricina păraelor voastre de lacrimi, căci pentru aceea curg și ale mele; le știu toate acestea. Laolaltă ne văerăm, laolaltă unul pe altul să ne și mângăem, incredințându-ne că Dumnezeu nu ne va lăsa. Nu ne va lăsa, iată, eu vă zic, **nu ne va lăsa**“.

Din rostul și osteneala călătoriilor anevoioase și lungi cu nenumărate cereri și plângeri, au răsărit cele mai frumoase roade pentru biserica și pentru neamul românesc din Ardeal. Înșirăm din ele numai pe cele mai însemnate.

La 1848 „*Șaguna stă în fruntea adunării Românilor de pe Câmpia Libertății* de lângă Blaj, unde era de față și S. Bărnuțiu, și craiul munților apuseni, Avram Iancu, cu ai lui cei zece mii de moși. Solia acestei adunări Șaguna a dus-o la Viena, apărând cu dârzenie drepturile Românilor în senatul împăratesc.

Pentru luminarea poporului Șaguna a luptat din răspuțeri prin înființarea de școli primare. Sfatului și ostenelelor lui Șaguna datorește Ardealul *miile lui de școli confesionale*, unde se învăța limba și legea românească.

Ca școala și biserica să-și aibă cărțile de lipsă, Șaguna înființează din banii săi o *tipografie* la Sibiu (1850), unde se tipăreau cărțile bisericești, școlare și de învățatură pentru popor. Aici tipărește Șaguna *Sfânta Scriptură* (Biblia), pe care el însuși a tradus-o în românește.

Tot Șaguna, împreună cu alți oameni învățați din vremea sa, lucrează cu râvnă la înființarea „*Asociației*“, «Astra» de astăzi, al cărei *cel dintâi președinte* a fost el, având de scop deșteptarea poporului nostru prin lumina învățaturii de carte.

Ca acest scop să fie mai bine ajuns, întemeiază *școala* pentru pregătirea *preoților și învățătorilor*, ei fiind cei dintâi luminători ai satelor.

Neodihnit și neîntrecut a fost Șaguna în munca de întinerire a bisericii sale.

Dela anul de dureroasă aducere aminte 1700 până la 1811, românii ardeleni nu au mai avut vlădici români.

Dela 1761 primesc episcopi sârbi, iar la 1811 alege pe Vasile Moga, un om fără multă vlagă. După el vine Șaguna, care din clipa când a pășit prima dată pe pământul Ardealului la 1846, a făgăduit că va reînvia *vechea mitropolie ortodoxă*, desființată la

1700. «Pășesc pe pământul străvechii metropolii române ortodoxe; vă făgăduesc sărbătorește, că voi lucra neobosit pentru înființarea ei. Așa să-mi ajute Dumnezeu.

După multă trudă și stăruință, Dumnezeu i-a ajutat lui Șaguna și făptuirea acestui plan. Prin scrisoarea împăratească din 24 Decembrie 1864, *mitropolia românilor ardeleni* este așezată din nou în drepturile sale istorice, iar episcopul *Andrieu* e numit *mitropolit al Românilor din Transilvania și Ungaria*.

Dar viața lui Șaguna nu a fost numai un câmp de lupte în afară, ci și un zgomotos atelier de muncă acasă. Afară de cărțile multe pe cari le-a scris el cu mâna lui, — însușirile lui neîntrecute de *legiuitor și organizator* au fost cuprinse în legea după care s'a cărmuit biserica și școala noastră, numită „*Statutul organic*“. Aici alege și cuprinde el tot ce este mai potrivit cu structura sufletească a Românilor și cu firea bisericii noastre. Pe aceasta temelie, care se ține și astăzi, a zidit Șaguna întreaga sa constituție religioasă și națională, prin cecece a făcut legătura sufletească între popor și conducătorii săi, și între așezămintele sale de lumină. În temeiul acestei legi cheamă Șaguna la Sibiu cel dintâi *congres național bisericesc* (1868), în grija căruia leagă el pentru totdeauna soarta Școlii și a Bisericii.

În toate aceste fapte mari, Șaguna nu a lucrat singur. Iși avea *sfatul său de cărturari* luminați și *țărani* bătrâni și înțelepți din Rășinari și aiurea, cu cari se sfătuia ori de câte ori pleca la Viena sau în altă parte. Cu acest parlament, așezat în jurul scaunului vlădicesc, cărmuia Șaguna oamenii și îndrepta vremile. «N'am alergat ca și când n'aș fi știut unde alerg, nici n'am dat război ca și când aș fi bătut văzduhul, ci luptă bună m'am luptat... și credința am păzit».

Când a fost aproape de sfârșitul vieții, deplin mângăiat cu roadele ostenelelor sale, Șaguna grăește: «Sunt gata cu toate ale mele și odihnit și liniștit aștept cele ce trebuie să se întâmple»... «Deie Dumnezeu ca numele meu să se îngroape cu rămășițele mele trupеști, iar **alții ca finicii să iasă**“.

La 1873, Șaguna își dă sufletul în mâinile Ziditorului, iar trupul i se așează, după dorința lui, sub cetina brazilor de lângă biserică din Rășinari.

Mare a fost mitropolitul Șaguna în viața și în faptele sale până în clipa morții, când și-a văzut visul cu ochii. Adevărat apostol între arhierii și erou între luptători, «care **în vremuri grele, cu puteri atât de smerite, a făcut lucruri atât de mărețe**“ (I. I. C. Brătianu).

Făgăduinții, ce a făcut-o clerului și poporului la venirea sa în Ardeal de a-și fi „*Tată*“, în înțelesul cel adevărat“, i-a rămas credincios până la asfințitul vieții sale frumoase. Ca un părinte bun, ca un *înainte mergător al vremurilor de dreptate, libertate și*

unire națională, s'a grijit de creșterea fiilor săi, deschizându-le căi largi de înaintare pe tărâm bisericesc, școlar, cultural, politic, național și economic, dovedindu-și grija sa părintească nu numai în cele sfinte și dumnezeiești, ci și în cele ce se țin de bunăstarea poporului, punând astfel *punct între un trecut dureros și un viitor plin de luminoase nădejdi*.

(Va urma).

24 Ianuarie la Arad.

Într'o admosferă de adevărată sărbătoare națională și românească, ziua de 24 Ianuarie, prin fastul deosebit ce l-a avut, a lăsat urme adânci în inimile celor ce simțesc românește. Vibrațiile naționale ale sufletelor s'au mai accentuat prin actele de comemorare ale zilei, în cari s'au evocat momentele cele mai importante prin care au trecut poporul nostru până la ziua de 24 Ianuarie 1859, când prevedința divină a voit ca cele două țărișoare, Muntenia și Moldova, să-și dele mâna, că de acum înainte vor fi o singură țară dealungul Carpaților. Acest gest sfânt al celor două provincii, se serbează an de an, în 24 Ianuarie, când s'a plămădit și realizat România Mică.

În aceasta zi, Aradul, cetatea românismului în decursul veacurilor, s'a împărtășit de ploasa amintire a acestei sfinte zile.

La oarele 11, în biserica Catedrală s'a săvârșit un Te-Deum, pontificat de arhim. Dr. I. Suciu, înconjurat de o cunună de preoți, chemându-se blucuvântarea cerească asupra Țării și a Tronului, precum și asupra acelor, cari desinteresat poartă destinele neamului: Armată și autorități. Cu acest prilej, Păr. Fl. Codreanu aduce recunoștința Bisericii celor ce au fost pătrunși de înalte sentimente naționale în ziua de 24 Ianuarie 1859, pe care ni-au lăsat-o ca cea mai frumoasă moștenire. Act oamenii au rupt hotarele urei din sufletele lor și ni-au dat România Mică. „N'a trebuit să se desființeze Milcovul, pentru a se putea uni cele două țări, ci a fost deajuns să se desființeze și să plară ura dintre frați, pentruca să vadă minunea cea mare a unirei“, pe care nu știm dacă ar putea-o face cel de astăzi!

La Te-Deum au aslistat: P. Sf. Sa Părintele Episcop, reprezentanții Armatei, în frunte cu Dl. Colonel Petrovicescu, autoritățile civile ale orașului și mult public din oraș.

După săvârșirea serviciului divin, în Piața Catedralei, unde aștepta armata, dl. Colonel Petrovicescu a vorbit despre importanța zilei în care s'a pecetluit pentru vecie soarta «cumpel Românil. Armata ovaționează prelung, iar muzica Reg. 93 inf. întonează imnul regal. Apoi se primește defilarea armatei de către P.

Sf. Sa, d. Col Petrovicescu, d. Prefect Dr. A. Lazar d. Primar Dr. A. Boțioc și ofițerii superiori.

La oarele 5 după masă s'a făcut comemorarea zilei la Teatrul de Iarnă al orașului, care s'a dovedit a fi neîncăpător, față de mulțimea venită să-și hrănească sufletul din amintirea acestei sărbători.

Serbarea este deschisă prin cântarea imnului regal de către corul mixt al Liceului de fete și Școala Normală de băieți, condus cu multă istețime de d. prof. I. Lipovan.

Dl. prof. Păun a conferențiat despre actul dela 24 Ianuarie 1859, arătând, printre altele, și rostul ce l-a avut Biserica ortodoxă, în tot timpul, la făurirea României Mici și Mari. Căci Biserica a fost stâlpul de foc al călăuzirei către unirea cea mare.

După această conferință au mai urmat câteva puncte de cor, executate tot de elevele liceului „Elena Ghiba-Birta“ și băieții Școalei Normale „D. Țichindeal“, pentru instruirea căruia d. prof. I. Lipovan a depus o muncă fecundă.

Au fost și câteva declamări în legătură cu ziua de 24 Ianuarie.

Elevii liceului „Moise Nicoară“ au delectat publicul prin mai multe puncte de gimnastică și jocuri de lumină.

Iar ca puncte ultime au fost câteva dansuri naționale executate, cu multă măiestrie de elevele liceului din loc și băieții Școalei Normale. A plăcut mult publicului dansul național „Bătuta“, executată de câțiva elevi ai școalei de aplicație de pe lângă Școala Normală de băieți.

În pauze, muzica militară a cântat mai multe potpuriuri naționale.

INFORMAȚIUNI.

Incasarea dărilor eparhiale. Este cunoscut că în urma reducerilor bugetare de stat, eparhia are de plătit din bugetul propriu mai mulți funcționari, cheltueli materiale diferite și are să acopere o mulțime de alte necesități financiare.

Invităm deci factorii cu cădere să binevoiască a accelera incasarea dărilor eparhiale.

Consiliul eparhial.

Logodnă. D-șoara Valeria Imbroane din Bodro-gul-vechia s'a logodit cu Dl. Gheorghe Luca din Sin-tea-mică, absolvent al Academiei teologice din Arad. Să fie în ceas bun.

Citiți
»Biserica și Școala«

Pentru „Unirea Românilor Ortodoxi“ a mai sosit dela Timișoara adesiunea următorilor domni:

Dr. Coriolan Băran, Dr. Coriolan Balta, Lazar Bain, Iosif Bogdan, Dr. Petru Bojin, Dr. Iuliu Coste, Ludovic Cioban, Sabin Evuțian, Romul Frateș, Emil Grădinaru, Dr. Corneliu Groșorean, Dr. Mihail Gropșean, Dr. Liviu Gabor, Ioan Hălmăgean, Gheorghe Ioanovici, Dr. Victor Mercea, Dr. Alexandru Morariu, Dr. Dimitrie Nistor, Ioan Oprea, Petru Savi, Valeriu Sepi, Dr. Ioan Telgușu, Ștefan Toth, Constantin Țăran, Ștefan Vulpe.

Mulțumiri.

Aducem vile noastre mulțumiri C. Preoți din cuprinsul eparhiei Aradului, cari au binevoit să distribue cărămizi, în scopul zidirii bisericii ortodoxe din Blaj. Chestiunea fiind de un interes general ortodox, rugăm și pe această cale a ni se da prețiosul concurs.

Spre verificare, toate sumele primite se vor publica în acest ziar.

Epitropia bis. ort. rom. Blaj

No. 7575/1932

Comunicat.

Se aduce la obștească cunoștință, că On. Minister de Interne a emis, în chestia construirii de capști baptiste, un ordin, care a fost publicat de altfel și în Nr. 41 dela 18 Oct. a. tr. al „Buletinului Oficial al Județului Arad“. Ordinul e dotat cu Nr. 12466 din 4 Oct. 1932, și e de cuprinsul următor:

„România, Ministerul de Interne. Direcțiunea Administrației de Stat. Nr. 12466 A. din 4 Octomvrie 1932. Domnule Prefect, Ministerul Instrucțiunii, al Culetelor și Artelor ne aduce la cunoștință, prin adresa Nr. 12729/1932, după cum i-s'a comunicat de sfânta mitropolie a Moldovei și a Sucevei, cu în unele localități se construiesc, sub ochii autorităților, case de rugăciuni în formă de biserică, fără vre-un stil arhitectonic, nelegal și necanonic. Din aceasta cauză siguranța și liniștea locuitorilor sunt amenințate. Pentru remedierea acestor stări de lucruri, avem onoare a Vă ruga să dispuneți ca să nu se mai elibereze autorizațiuni pentru construirea de case de rugăciuni pe seama diferitelor secte, până ce acestea nu vor avea avizul numitului departament. Ministru: Indescifrabil. Director Indescifrabil“.

Ceeace se notifică pentru obștească știre și orientare.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 10 Ianuarie 1933.

Consiliul eparhial ort. rom. Arad.

Parohii vacante.

Consiliul parohial ort. român din Vânători, în scopul îndeplinirii parohiei devenită vacantă, publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariție în organul oficial „Biserica și Școala“.

Beneficiile împreunate cu acest post de paroh sunt:

1. Una sesie parohială pământ arabil cu 32 jugh. cad. și cu dreptul pentru 28 vite la pășunat;
2. Casa parohială;
3. În răscumpărare de bir 4 (patru) jugh. cad. pământ arabil;
4. Stolele legale;
5. Intregirea dela stat, pentru care parohia nu răspunde.

Parohia este de clasa I-a (întâia), deci dela concurenți se cere cvalificațiunea regulamentară de clasa I-a.

Preotul ales va servi și predica regulat în Dumineci și sărbători și va catehiza la școala primară fără nici o remunerațiune. Va achita regulat toate impozitele după beneficiul său din parohie.

Concurenții la acest post se vor prezenta — având avizul protopopului — în vre-o Duminică ori sărbătoare — în sf. biserică din Vânători, pentru a-și arăta destoinicia în cele rituale și oratorice și își vor înainta cererile în termenul concursual, însoțite de anexele necesare, adresate „Consiliului parohial ort. român din Vânători“, oficiului protopopesc ort. român în Chișineu Criș, jud. Arad.

Concurenții din altă Eparhie vor putea concura numai cu binecuvântarea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop Eparhial.

Vânători, din ședința Consiliului parohial dela 24 Dec. 1932. În înțelegere cu: Petru Marșleu m. p. protopop.

Consiliul parohial. 2—3

Conform rezoluțiunii Veneratului Consiliu Eparhial ort. român din Arad Nr. 7972/932, pentru îndeplinirea parohiei vacante din Sat-Chinez, protopopiatul Vinga, se publică concurs *din oficiu* cu termen de 30 zile, socotite dela prima publicare în organul eparhial „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiunea parohială.
2. Casa parohială.
3. Stolele legale.
4. Birul legal.
5. Intregirea dotației preoțești dela Stat, pe care parohia nu o garantează.

Alesul va predica regulat și va catehiza la toate școlile primare din Sat-chinez, fără nici o remunerație din partea parohiei.

Impozitele după venitele parohiale cad în sarcina celui ales.

Parohia este de clasa *primă*.

Recursele, ajustate cu documentele necesare și adresate Consiliului parohial ort. român din Sat-chinez, se vor înainta, în termenul concursului, Oficiului protopopesc ort. român din Vinga, iar reflectanții se vor prezenta — observând dispozițiile §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii — în sf. biserică din Sat-

chinez, pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale și în oratoric.

Cei din alte Eparhii numai cu învoirea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop pot concura.

Sava Tr. Seculin protopop.

2—3

Conform rezoluției Veneratului Consiliu Eparhial de sub. Nr. 6524/1932, pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Bărăteaz**, protopopiatul Vinga, se publică concurs cu termen de 30 zile, socotite dela prima apariție în organul eparhial „Biserica și Școala”.

Venitele parohiale sunt :

1. Sesiă parohială.
2. Birul parohial legal.
3. Stolele legale.
4. Casă parohială.
5. Intregirea dotației preoțești dela Stat, pe care parohia nu o garantează.

Parohia este de clasa II-a.

Cei ce doresc a compete la aceasta parohie, vor înainta recursul, ajustat cu documentele necesare, în termenul concursului, — adresate Consiliului parohial ort. rom. din Bărăteaz — Oficiului protopopesc ort. român din Vinga și se vor prezenta în acest interval în sf. Biserică din Bărăteaz, în vre-o Duminică, ori sărbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratoric, observând strict dispozițiile §-ului 33 din regulamentul pentru parohii.

Cei din alte eparhii vor cere binecuvântarea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop spre a putea recurge.

Bărăteaz, la 14 Octomvrie 1932.

Consiliul parohial.

În înțelegere cu: *Sava Tr. Seculin* protopop.

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei **Păiușeni**, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”.

Beneficiile sunt următoarele :

1. Una sesiă parohială dela reforma agrară.
2. Birul parohial legal, conform rezoluției Vener. Cons. ep. Nr. 6468/1932.
3. Stolele legale.
4. Intregirea dotației dela Stat.
5. Casă parohială nu este.
6. Parohia este de clasa III-a.

Preotul va suporta toate impozitele după toate beneficiile din parohie.

Concurenții la această parohie se vor prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în S-ta Bis. din Păiușeni, pentru a-și arăta destoinicia în cele rituale și oratoric, având avizul prealabil al protopopului tractual, își vor înainta cererile lor în termenul concursului, adresate Cons. par. din Păiușeni, of. prot. Buteni.

Concurenții din alte eparhii vor putea compete numai cu binecuvântarea P. S. Sa Episcop eparhial.

Păiușeni, din ședința cons. par. ținută la 20 Iulie 1932.

În înțelegere cu : (ss) *Stefan R. Lungu*, protopop.

Consiliul parohial.

2—3

În urma rezoluției Ven. Cons. Ep. Nr. 7591/1932 pentru îndeplinirea parohiei **Roșia** cu filia **Obârșia**, devenită vacantă prin trecerea preotului **Petru Vesa** în statul de deficiență, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul „Biserica și Școala”.

Venitele parohiale sunt:

- a.) Usufructul alor 80 jugh. pământ parohial, parte teren arabil, parte fânaț, pădure și pășune.
- b.) Stolele legale.
- c.) Intregirea dela stat, pe care parohia n'o garantează. Postul se va ocupa la 1 Aprilie 1933.

Parohia este de cl. III-a. Alesul va suporta toate impozitele după venitul parohial și va catehiza elevii școlilor primare din localitate.

Ceice reflectează la aceasta parohie sunt invitați ca recursul lor, ajustat cu documentele de calificare și serviciul de până aci și adresate Consiliului parohial din Roșia, să le înainteze, în termenul concursului, oficiului protopopesc ort. rom. din Radna, iar dânsii să se prezinte — cu stricta observare a dispozițiilor regulamentului pentru parohii — în sfânta biserică din localitate, spre a se face cunoștință poporului.

Reflectanții din alte dieceze pot recurge numai cu asentimentul P. S. Episcop eparhial.

Roșia, din ședința dela 13 Nov. 1932.

Consiliul parohial.

În înțelegere cu *Procopiu Givulescu*, protopresbiter

3—3

Concurs.

Comuna bisericească **Nadăș**, jud. Timiș-Torontal, posta **Herneacova**, pentru complinirea postului de *cântăreț I.* și conducător al corului bărbătesc, publică concurs, cu următoarea dotațiune :

1. Locuință 1 odale în natură.
2. 7 jugh. cad. pământ cantoral, primit la înproprietărire.
3. 2 metri lemne de foc.
4. Folosința livezii foste învățătoresți ort.
5. Venite dela înmormântări și parastase.
6. Jumătate din venitul curat al concertelor și producțiilor aranjate cu corul.
7. Plata după învoială cu părinții tinerilor doritori de a învăța rânduiala și tipicul bis.

Se recere ca concurenții să fie diplomați, să aibă o viață morală neexceptionabilă, pe lângă glas potrivit să poseadă noțiuni muzicale suficiente pentru a instrui elevii în strană și a conduce corul bărbătesc. Impozitele către stat, comună, le va solvi cântărețul ales. Prezentare în termen de 21 zile. Spese de prezentare parohia nu solvește.

Nadăș, la 6 Ianuarie 1933.

ss. *Toroc Vasile*, primar
secretar

ss. *Pr. Octavian Albani*
paroh adm